

Analys näringslivsklimat 2016-2017

Sammanfattning

Detta är en analys av näringslivsklimatet i Örnsköldsvik 2016 med sikte på möjliga åtgärder inom den planerade kommunala verksamheten.

Som underlag till vår analys har vi använt material från företagsklimatrankingen från Svenskt näringsliv som släpptes den 3 oktober och omfattar 2016. Vi har också använt de synpunkter som lämnats från närmare 60 företag vid besök som politiker och tjänstemän genomförde den 4 oktober 2016.

I analysen har vi utgått från resultaten ovan och kopplat dem till näringslivspolicy, näringslivsstrategi samt det småföretagarpolitiska programmet.

Utifrån de mönster som framkommer bedömer vi att det som skulle göra mest nytta för företagsklimatet är att jobba med bemötande, serviceåtaganden och handläggningstider i den kommunala organisationen. Vi bedömer att chefer och tjänstemän som främst berörs finns inom myndighetsutövning och upphandling.

Utöver det kommer ytterligare åtgärder att utföras av näringslivsenheten under 2017. Exempelvis fler besök på företag, fortsatt utveckling av funktionen företagslotsen och framtagande av en tydlig kommunikationsplan.

Vi har sorterat bort delar i enkäten som vi inte råder över, exempelvis tele- och IT-nät och medias attityder.

Resultat från företagsklimatranking

I Örnsköldsviks kommun finns mer än 2600 företag. Den absolut övervägande delen är små eller medelstora företag.

Rankingen baseras på en enkät som skickades ut januari – april 2016. Av de 400 företag i kommunen som fick den har 176 svarat. Av de som svarat har 66 % haft kontakt med tjänstemän under det senaste året, 26 % har haft kontakt med politiker och 29 % har inte alls haft kontakt med kommunen.

70 % av företagen som svarat på enkäten har färre än 25 anställda. Inriktningen på branscher är i stort sett jämnt fördelat mellan industri, handel, transport och bygg. Strax under 10 % är tjänster till företag.

De flesta kontakter med kommunen har gällt tillståndsärenden (40 %). Därefter kommer leveranser till kommunen, upphandling, rådgivning och tillsyn.

Ett tydligt utfall är att ju större företaget som betygsätter kommunen är, desto bättre blir betyget. De som har fler än 100 anställda ger kommunen 4,9 i snittbetyg medan snittbetyget från samtliga 176 företag var 3,1.

När företagen själva får ge råd om vilka som är de viktigaste åtgärderna att vidta i kommunen för att förbättra klimatet är det två delar som sticker ut en aning; *Bättre förståelse hos tjänstemän och politiker för företagande samt snabbare handläggning*. Två av företagens råd avviker från riksgenomsnittet; *Låta fler privata företag driva kommunal verksamhet* är viktigare hos våra företag jämfört med riket medan *tillgång till bostäder* inte lyfts som ett problem hos oss.

Resultat från företagsbesök

Inbjudan gick ut per epost till ca 2 000 företag i kommunen. Under förmiddagen den 4 oktober besökte politiker och tjänstemän parvis 100 % av de företag i kommunen som ville ha ett besök. Totalt genomfördes 59 av 63 planerade besök (fyra besök ställdes in p.g.a. sjukdom på företagen).

Syftet med besöken är att politiker och tjänstemän ska få möjlighet att lära känna företagen i Örnsköldsvik bättre och få en inblick i deras vardag.

Efter varje besök redovisades de besökta företagens synpunkter på kommunens tjänster och verksamheter samt hur företagen upplever kontakterna med kommunen. Detta material har vi sammanställt, och lyfter nedan några av de delar som vi ser att företagarna har mest synpunkter på. Det är viktigt att ha i åtanke att det varit helt upp till företagen att själva välja vilka frågor de velat lyfta.

Sammanställningen visar att många företag har **bra erfarenheter** av sina kontakter med kommunen. Beröm ges till enskilda handläggare där bemötandet upplevs vara positivt och man har fått hjälp med tips och råd.

Något som tydligt sticker ut är att många har **synpunkter på bygglov och detaljplanering**. Man berömmar handläggarna, men anser att väntetider och brist på tillgänglighet missgynnar företagen. Personalen upplevs stressad och under press.

Kompetensförsörjning är en fråga som flera företag brottas med. De lämnar bland annat synpunkter på inriktningen på utbildningar och funderar över hur regional samverkan sker. Särskilt nämns att industriprogrammet är omodernt.

Andra punkter som finns med är exempelvis att upphandlingar gynnar storföretag, att sjukhusfrågan oroar och flygets betydelse för företagen.

Rörande **företagsklimatet mer generellt**, sägs att det främst är de stora företagen som får utrymme i olika sammanhang. På det följer att de mindre företagens betydelse inte uppmärksammas tillräckligt.

Analys

Analys av resultaten

Vi konstaterar att bilderna som kommer fram i enkät respektive besök inte är lika. Utfallet från besöken är mer positivt och från enkäten mer negativt. Vi bedömer att det är vanligt att man vid personlig kontakt är mer benägen att till övervägande del vara positiv – och omvänt.

Ett **tydligt mönster** är att företagen inte är nöjda med handläggning av ärenden avseende **attityder och väntetider**. Det framkommer dock klart i synpunkterna från besöken att man upplever att personalen gör så gott de kan. Rankingen visar att 2/3 av företagens kontakter är med en tjänsteman och att tillståndsärenden är den vanligaste orsaken till kontakt. Utifrån det är attitydproblematiken och väntetiderna enligt vår mening troligen en följd av **underbemanning**.

Ett annat mönster är att de **större företagen är mer nöjda** med kontakter, hantering och dialog än de små och medelstora företagen.

Vi tror vidare att man som företagare inte alltid har **kännedom** om vilka åtgärder som kommunen faktiskt gör för att förbättra företagsklimatet. Till exempel hade nästan 30 % av de som svarat på enkäten inte haft någon kontakt med kommunen alls det senaste året. Det kan därför vara så att svaren i enkäten ges mot bakgrund av vad man ”hört” eller kanske läst i tidningen – troligen även utifrån att man *inte* hört eller sett något hända. Vid besöken har också framkommit att man som företagare är besviken över att ”inget händer”.

Vi anser slutligen att det på samma sätt som när det är positiva siffror, är svårt att dra konkreta slutsatser. En dialog med näringslivsorganisationerna kan bidra till att konkretisera det missnöje som enkäten visar.

Policy och strategier som styr

Näringslivsenhetens verksamhet styrs utifrån tre dokument; näringslivspolitik och näringslivsstrategi samt småföretagspolitiska programmet.

Tillväxtavdelningen

Näringslivsenheten

Fredrik Holmgren, Victoria Kjellqvist, Karin Orav

Policyn anger att kommunen ser ett brett och väl fungerande näringsliv som en viktig del av vårt samhälle. Samverkan och en positiv attityd till företag och företagsamma människor är för kommunen en av grundförutsättningarna för att upprätthålla vår tillväxt och därmed långsiktiga välfärd. Definitionen av ett gott företagsklimat är när det känns attraktivt att starta, utveckla och etablera företag.

Strategin innehåller fem fokusområden där första området är Service till företagen. Här anges att kommunen prioriterar en hög kommunal service vid företagsärenden. Det kan gälla allt från att snabbt hitta rätt person, myndighet eller aktör, till att få hjälp med tillstånds-, mark- och lokalfrågor. Företagen ska uppleva den kommunala servicen och bemötandet som snabbt, korrekt och serviceinriktat.

Småföretagarpolitiska programmet är en överenskommelse mellan Örnsköldsviks kommun och organisationen Företagarna i Örnsköldsvik. Den innehåller mål kring förbättrade förutsättningar för små och medelstora företag och är kopplad till en femårig handlingsplan. Bland prioriteringarna för 2016-2017 finns införande av serviceåtaganden, att effektivisera handläggningstider och göra dem tydligt mätbara samt att återinföra och fortsätta att utveckla företagslotsen som arbetsmetod. Programmets mätbara mål ska en gång per år följas upp i en dialog med Företagarna i Örnsköldsvik.

Förslag till åtgärder

Baserat på vår analys av resultaten med koppling till de styrande dokumenten bedömer vi att det finns åtgärder som behöver vidtas för att förbättra näringslivsklimatet. Delar av förslagen till åtgärder kräver samverkan inom kommunen. Näringslivsenhetens uppdrag i denna samverkan kan vara att lyfta frågorna inom organisationen och bidra med kunskap och drivkraft. Andra delar kan näringslivsenheten själv ansvara för att genomföra.

Åtgärder som alla delar av kommunen som möter företag gemensamt behöver samverka kring:

- Aktivt kommunicera de fastslagna serviceåtagandena.
- Följa och följa upp de fastslagna serviceåtagandena.
- Löpande uppdatera befintliga och arbeta fram fler relevanta serviceåtaganden.

- Planera och anpassa bemanningen för att klara uppgifterna.

Åtgärder som näringslivsenheten kan genomföra:

- Fler besök på små och medelstora företag, där vi också genom vårt arbetssätt ansvarar för att identifiera och förmedla förbättringsområden inom kommunens verksamheter.
- En kommunikationsplan där vi på ett tydligt sätt berättar om de insatser som görs. Detta gäller såväl externt som internt.
- Fortsatt utveckling av funktionen företagslotsen.
- Dialogen med företagen utökas med övriga näringslivsorganisationer rörande tolkning av resultaten från enkäten och besöken.

Dessa fyra punkter arbetas in i näringslivsenhetens verksamhetsplan för 2017.

Denna analys kommer att vara en grund för fortsatt dialog med övriga delar av kommunen. Den kommer också att vara en del av det material som styr näringslivsenhetens verksamhet under året. Uppföljning sker tertialvis.